

Mediatiedote

julkaisuvapaa 23.1.2018 kello 12.00

Talouspolitiikan arviointineuvosto

Finanssipolitiikka suhdannetilanteeseen nähden liian kevyttä

Taloukasvun voimistuminen ja työllisyyden ennustettua parempi kehitys helpottavat julkisen talouden tilannetta. Suhdannetilanteen kohennuttua finanssipolitiikan pitäisi kuitenkin olla nykyistä kireämpää.

Hallitus ei saavuta julkiselle taloudelle asettamia tavoitteita

Suhdannekorjattu alijäämä tulee ennusteiden mukaan olemaan lähes puolitoista prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2019. Sitä koskevan tavoitteen (0,5 % BKT:sta) saavuttaminen vaatisi julkisyhteisöjen rahoitusaseman kohentamista noin 2,1 miljardilla eurolla. Jotta hallituksen oma tavoite julkisen talouden tasapainosta saavutettaisiin, tulisi julkisen sektorin menoja pienentää tai tuloja kasvattaa tämän lisäksi 0,3 miljardilla eurolla.

Verotuksen keventämisen myötä hallitus ei pysy ilmoittamallaan sopeutusuralla

Hallitusohjelman mukaan julkista taloutta tasapainotetaan asteittain hallituskauden aikana. Kilpailukykyopimuksen vaikutusten kompensoimiseksi toteutettujen veronalennusten vuoksi julkisyhteisöjen rakenteellinen alijäämä kuitenkin kasvoi vuonna 2017 ja kasvaa edelleen vuonna 2018.

Nopean taloukasvun ja laskevan työttömyyden aikana kotimaista kysyntää voimistavalle finanssipolitiikalle ei ole tarvetta. Finanssipolitiikan tulisi keskittyä julkisen talouden keskipitkän ja pitkän aikavälin kestävyden turvaamiseen.

Sote-uudistuksen säästötavoitteet ja palvelujen saatavuuden parantaminen osin ristiriidassa keskenään

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen säästötavoite on kunnianhimoinen. Valmistelussa on arvioitu mahdollisia säästöjä, mutta ei riittävästi, miten tavoite voitaisiin uudistuksella saavuttaa. Valinnanvapauslainsäädännössä on osia, jotka pikemminkin kasvattavat kuin vähentävät menoja. Sote-menojen siirto kunnilta valtiontalouden kehysten sisään voi säästötavoitteiden epäonnistuessa viedä tilaa muilta valtiontalouden menoilta ja jopa vaarantaa kehysmenettelyn uskottavuuden.

Koulutuspaikkojen määrää tulisi lisätä

Peruskoulun jälkeistä koulutusta vailla olevien nuorten määrä on huolestuttavan suuri ja työmarkkinatilanne vaikea. Oppivelvollisuuden pidentäminen 18 vuoden ikään voisi lisätä toisen asteen tutkinnon suorittaneiden määrää ja vaikuttaa myönteisesti työllisyyteen.

Korkeakoulujen aloituspaikkojen kasvu pysähtyi vuonna 2000. Koulutus on edelleen hyvin kannattavaa sekä opiskelijoiden että yhteiskunnan näkökulmasta. Koulutustavoitteiden saavuttamiseksi koulutuksen tarjontaa tulisi kasvattaa erityisesti yliopistoissa.

Valtion tutkimusrahoitus vähentynyt ja strateginen ohjaus voimistunut

Strategiseen tutkimusrahoitusmalliin siirtyminen on muuttanut merkittävästi rahoituksen jakautumista tutkimuslaitosten välillä. Kilpailu rahoituksesta aiheuttaa tutkimuslaitoksille kustannuksia, joita tulisi arvioida suhteessa strategisen ohjauksen tuomiin hyötyihin.

Arviointineuvosto pitää yliopistojen profiloinnin edistämistä kannatettavana. Yliopistojen nykyinen rahoitusmalli ei riittävästi edesauta tämän tavoitteen saavuttamista, joten yliopistojen rakenteellinen kehittäminen vaatisi erillisiä politiikkatoimia.

Innovaatiotoiminnan tuilla on merkittävä vaikutus yritysten tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan. Näiden tukien tuottamat hyödyt valuvat kuitenkin helposti ulkomaille, mikä vähentää tukien yhteiskunnallista kannattavuutta pienelle avotaloudelle.

Lisätiedot:

Roope Uusitalo, talouspolitiikan arviointineuvoston puheenjohtaja
roope.uusitalo@jyu.fi, Puhelin: 040 805 4863

Seppo Orjasniemi, talouspolitiikan arviointineuvoston pääsihteeri
seppo.orjasniemi@vatt.fi, Puhelin: 0295 519 412

Raportti (luettavissa 23.1.2018 klo 12 alkaen):
www.talouspolitiikanarviointineuvosto.fi

Talouspolitiikan arviointineuvosto perustettiin vuonna 2014 talouspolitiikan tavoitteiden ja keinojen riippumatonta arviointia varten. Arviointineuvoston puheenjohtaja on prof. **Roope Uusitalo**. Muut jäsenet ovat prof. **Torben M. Andersen**, prof. **Anneli Anttonen**, prof. **Kaisa Kotakorpi** ja prof. **Mikko Puhakka**.